

בלבבי משכן אבנה

לאנשים שרוצים להתקדם בחיים

סיפור ולקחו

נושאים בפרשה

"מלאכים ממש" - גילוי אחדות יעקב ועשו

"וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום" (לב, ד), וברש"י: "וישלח יעקב מלאכים - מלאכים ממש", וצריך להבין את עומק הביאור של "מלאכים ממש".

האדם נקרא בעל בחירה. "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע... ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (דברים ל, טו-יט). ובענין המלאכים, האם יש להם בחירה או אין להם בחירה - מצאנו בזה כמה לשונות, ונשתדל לבאר את גדר הדברים בזה.

באמת, אצל כל אדם ישנן שלוש מדרגות בענין הבחירה: למטה מן הבחירה, נקודת הבחירה, ולמעלה מן הבחירה. למטה מן הבחירה זו אותה נקודה שבדאי אינו חוטא בה, נקודת הבחירה היא בחירתו האם להידיבק בטוב או ח"ו להיפך, ולמעלה מן הבחירה היינו שאדם איננו במדרגה לבחור בטוב באותה בחינה, כי הוא למעלה מהשגתו [לבד מאשר ע"י מסירות נפש].

(המשך בעמוד 5)

יציאה לפי ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	
5.51	5.14	3.59	ירושלים
5.48	5.10	4.06	צפת
5.48	5.15	4.15	תל אביב
5.57	5.23	4.15	LA
5.41	5.13	4.09	NYC
7.08	6.29	5.26	PANAMA
7.57	7.18	6.14	SAO PAULO
9.05	8.36	7.22	BUENOS AIRES

נא לשמור על קדושת הגיליון

"אם כן, ברכו!" הורה הפחה לשעבר.

רבנו, שהיה נרעש מהמעמד רב המתח, מלמל ברכה לבנו.

"לא כך מברכים בן!" קרא הפחה. "ברכה מעומק לבך!"

החל רבנו מברך ביתר שאת, והפחה לחש לו: "...ותכלול גם אותי בברכתך, שהאלוקים הכל יכול יצילני מידם...!"

שרבב רבנו גם את שם הפחה לברכתו, וכשסיימה, הובילו החיילים את הפחה למשפטו. להפתעת הכל, זוכה הפחה מכל וכל, ויצא לחפשי! ראשית צעדיו היו לבית רבנו. התייצב לפניו ואמר: "יודעני בברור, שבזכות ברכתך ניצלתי מידי הארורים הללו. לא עת להרבות דיבורים עכשיו. אך זכור, כאשר יעבור זעם, בא אלי לארמוני, במרקש או בפאס".

ככלות המלחמה, בא רבנו לארמון הקיץ של הפחה, בפאס. לאחר החלפת דברי נימוסין, נסבה השיחה על מאורעות יום המשפט.

"דבר אחד נעלה מהבנת", אמר רבנו, "ביקשת להתברך - ניחא. אך מדוע ביקשתני לברך לפני כן את בני?"

"הכיצד לא תבין", ענה המושל, "ברכה פועלת במום, כאשר היא מושמעת מעומק הלב. ואיזו ברכה נאמרת בכונה כה רבה, ברגש כה עמוק, כברכת אב לבנו?! ידעתי, שאם אכלל בברכתך לבנך - תחול הברכה גם עלי ותפעל את פעולתה. והראיה, שאמנם השתחררתי מיד, והגלגל נהפך עלי לטובה! ועתה, חייב אני לך את חיי - מה בקשתך ותעש?"

אי... כמה חשובה היא הכוונה!!! בברכת

ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות. ופירש החזקוני, מחנה לאה ומחנה רחל. והשאלה הנשאלת היא, מדוע לסכן את האמהות? היה לו לכאורה לעשות מחנה אחד קדמי רק מעבדים ושפחות, ואת האמהות כולם להטמין במחנה האחורי?

תשובה לכך יש להשיב ע"פ המעשה הבא: במלחמת העולם השניה, כבשו הגרמנים הארורים חלקים גדולים ממדינת מרוקו. בעיר בודניב, שבה כיהן רבנו הבאבא סאלי זצ"ל כרב, היה בית כלא מבוצר, שאליו הביאו הכובשים את המושלים המודחים. וביניהם הפחה הידוע והמפורסם אל - חאג' תהאמי אל גילאוי. שוביו עינוהו, השפילוהו והתעללו בו עד ליום המיועד למשפט הראווה, לפני העליה לגרדום.

ביום המשפט הריצוהו ברחובות העיר, כבול באזיקים ומלווה במשמר כבד. כאשר עבר ברחוב היהודים, ראה את רבנו הבאבא סאלי, שיצא אותה עת מפתח ביתו.

עצר בדרכו ושאל: "חכם היהודים, האם יש לך בנים?"

עצרו גם החיילים המלוים להאזין לשיחה הנרקמת בין אויב המשטר, העציר הבטחוני המסוכן, לבין רב היהודים. הבחין בכך רבנו, ורעדה אחזה בו. מי יודע איזו עלילת "שיתוף פעולה עם האויב" תצמח משיחה זו. ויחסם של הגרמנים ליהודים, הן ידוע, אך תואנה מבקשים הם כדי להשמיד להרוג ולאבד... אך המושל המודח היה טוב ליהודים - ואולי אף ישוב למעלתו - ומבקש הוא עתה לשוחח עמו. השליך רבנו על ה' יתנו וענה: "כן. יש לי בן יחיד!"

"מה שמו?" שאל המושל המודח.

"מאיר" ענה רבנו.

שבת שלום
העורך

מן הנלמד בכולל מתוך שיעורו של מורנו ורבינו הרב איתמר שורץ שליט"א

שיעור כללי בהגדרת 'שליחותיהו קא עבדינן'

שיטת הראב"ן -

שליחותיהו ד'נשיא' שבא"י קא עבדינן

והנה בלשון הראב"ן מבואר דמכיון שדייני א"י הם סמוכים ומומחים על פי נשיא, ממילא גם דייניי בבל שליחותיהו דנשיא דא"י עבדי. וצ"ב למה הוצרך הראב"ן לפרש דהוי שליחות של הנשיא, ולא פירש דהוי שליחות של הדיינים?

ונראה דבדברי הראב"ן עולה הגדרה נוספת. דהנה כפי שנתחדד לעיל בדברי הרמב"ן, ישנם שני חלקים בדין של דייניי בבל, יש חלק של כח דיינים וכלפי זה הם דנים מכח הפקר ב"ד הפקר, ויש את חלק האיסור שאסור לבוא ולדון בפניהם וכלפי זה מהני דין שליחותיהו. ולעיל נתבאר ב' דרכים מי הם הדיינים שעושים את ההפקר ב"ד, צד אחד, הדיינים הסמוכים שבא"י עושים את ההפקר ב"ד, וצד שני נתבאר ע"פ הסוגיא בריש סנהדרין, דבני בבל עצמם, יש להם כח של הפקר ב"ד, מכחו של הריש גלותא.

ומעתה נראה שהראב"ן למד ג"כ דהכח שלהם לדון הוי מכח הפקר ב"ד אלא שיש לו צד שלישי בנידון זה מי עושה את ההפקר ב"ד, והוא, דהנשיא שבא"י עושה את ההפקר ב"ד, שהרי מצינו בגמ' בהוריות, איזהו נשיא, זה מלך. והרי למלך בודאי יש כח זה של הפקר ב"ד הפקר, וא"כ זהו שכתב הראב"ן דשליחותיהו דנשיא קא עבדינן, דהכח שלהם לדון באה מכח השליחות של הנשיא שיש לו את הכח הזה לעשות הפקר ב"ד.

מהלך מחודש בסוגיא - שליחות של הבעלי דינים מכח זכות תפיסה שיש להם

ויתכן לומר מהלך רביעי בסוגיא, ע"ד האפ"ש, מפני שהוא מחודש מאד, ולא מצאתי לו מקור. הנה בסוגייתינו יש חלק נוסף, והוא הדין תפיסה שנאמר בקנס, דאי תפס לא מפיקין מיניה, ולא נרחיב כעת בענין זה שאין זה מעיקר עניינא דידן השתא, אבל בכללות יש את שיטת ר"ת (בתוס' ב"ק טו:): דתפיסה מהני רק אם תופס את המזיק עצמו, אבל רוב הראשונים חולקים וסוברים דמהני תפיסת כל דבר.

(המשך בעמוד 3)

המשך שיעור

כללי בהגדרת 'שליחותיהו קא עבדינן'

שליחותיהו דמאן קא עבדינן - דייניי א"י, דבני א"י, או דנשיא שבא"י

שיטה שלישית בסוגיא, זו שיטת רש"י. רש"י בגיטין (פ"ח:): כותב ע"ד הגמ' דשליחותיהו קא עבדינן, דהיינו שליחותיהו דבני ארץ ישראל. ולכאורה צ"ב דהול"ל דשליחותיהו דדייניי א"י קא עבדינן, שהרי בפשוטו השליחות היא של הדיינים הסמוכים, וכן מפורש להדיא בדברי הר"י מלוניל, דבמה שכתבו התוס' דשליחותיהו דקמאי קא עבדינן, כתב דהוי שליחות של הדיינים הראשונים, ואילו מלשון רש"י משמע דאין זה שליחות של הדיינים עצמם אלא של כלל בני א"י.

ובדברי הראב"ן [בקובץ שיטות קמאי ב"ק פ"ד:; דף אלף כ"ב] מבואר גדר נוסף דהוי שליחות של הנשיא בא"י דכתב בתו"ד וז"ל, "אין אלוקים אלא הסמוכין והמומחין על פי נשיא שבארץ ישראל, ושבח"ל שאין סמוכין ומומחין על פי נשיא, שליחות דנשיא דארץ ישראל עבדי".

א"כ הרי לנו ג' דרכים בדברי הראשונים בעיקר הגדרת שליחותיהו, שליחות של מי קא עבדינן, האם שליחות הדיינים עצמם, שליחות של בני ארץ ישראל, או שליחות דנשיא שבא"י.

ביאור שיטת רש"י -

מינוי הדיינים גופא מכח בני א"י

וראשית נעמוד על שיטת רש"י, למה לא פירש דהוי שליחות של דייניי א"י, כפי המושכל הפשוט. וגם צ"ב מה מהני שליחותם דבני א"י? יתר על כן, יש לדקדק בלשון רש"י שם שכתב עוד "הם נתנו לנו רשות", דמשמעות דבריו דאין זה גדר של שליחות אלא של נתינת רשות.

ונראה שרש"י למד את הגדרת שליחותיהו באופן חדש לגמרי. דהנה מצינו בתורה פרשת העלם דבר של ציבור, והיינו, דכאשר ב"ד הורו דבר ורוב העם עשו כהוראתם, ונתברר ששגגו בעבירה, צריכים להביא פר העלם דבר.

ומה הגדרת "רוב העם" כדי להתחייב בקרבן זה? איתא בגמ' בהוריות דף ג' דהיינו רוב העם היושבים בארץ ישראל, דרוב העם נקבע על פיהם, ולא צריך רוב כל העולם כולו. והנה אף שלפי פשוטו דין זה לא נוגע כלל לסוגייתנו, אבל ב"כפתור ופרח" (פרק י'), [בקובץ שיטות עמ' אלף כב], בתחילת דבריו הביא את הסוגיא בהוריות דבהוראה הלך אחר היושבים שבארץ ישראל. ולאחר מכן מביא שכתב הר"ם ז"ל בהל' סנהדרין, אין קרוי אלוקים אלא ב"ד שנתנו סמכו בא"י בלבד.

וצ"ב מה השייכות שבין שני הדינים, דהרי מה שיש דין שאין סומכים דיינים אלא בא"י ולא בחו"ל נאמרו כמה סברות בראשונים, או משום דאוריא דא"י גורם, או דא"י עושה רושם, וכן על זה הדרך, ומה ענין זה לדין רוב ציבור שנאמר בפר העלם דבר שתלוי ברוב היושבים בא"י?

ולכאורה מבואר מדברי הכפתור ופרח סברא חדשה למה דין סמוכים שייך רק בא"י ולא בחו"ל, מפני שהיסוד של דיינים הוא שהם דנים את העם, וא"כ גם הכח שלהם לדון בא"י מכח העם שהם דנים אותו. ולכן השוה דין סמוכין לדין פר העלם דבר, דכשם שכלפי פר העלם דבר הדבר תלוי ביושבי א"י, כך גם מינוי הדיינים תלוי ביושבי א"י ומכחם יש כח לדיינים לדון אותם.

ולפ"ז יתבאר לן דברי רש"י שכתב דשליחותיהו דבני א"י קא עבדינן, ולא כתב דהוי שליחות הדיינים. שהרי כפי שנתבאר יסוד מינוי הדיינים גופא בא"י, וא"כ גם דייניי חו"ל שצריכים ליטול רשות כדי לדון, אין הרשות ניתנת להם מהדיינים של א"י, אלא ממי שהוא השורש של מינוי הדיינים גופא, והם בני א"י עצמם, ואע"פ שהסמיכה עצמה נעשית סמוך מפי סמוך עד משה רבינו, אבל עצם כח הסמיכה שבדבר, נובע מכח ה"שום תשים עליך מלך", דהיינו מכח העם שהדיינים דנים אותם. ובזה מיושב היאך דנים בזמן הזה הא אין שליחות למתים. ולהאמור אתי שפיר דהשליחות היא מכח החיים בני א"י.

תיקון כח התענוג

(המשך מעמוד 2)

בפעם הקודמת דובר על מידת התאוה הנובעת מיסוד המים שבעפר שבמים - שהיא תאוה לשהות במציאות של מים ותענוגים, ושתאוה זו מורכבת מכמה חלקים: כח התענוג, כח ההיגררות, כח המקבל, אי מודעות לשינוי שחל בנפש, ותביעת התענוג בכח. ובכדי לתקן תאוה זו באופן יסודי, יש לתקן כל חלק באופן פרטי.

הכח הראשון שנעסוק בתיקונו הוא כח התענוג.

כח התענוג קיים בנפשו של כל אדם. אין אדם שיכול לחיות בלי תענוג. אך צריך לדעת שקיים כח נוסף בנפש, והוא כח העינוי.

כמעט כל אדם בעולם מקבל את התענוג ברצון ובשמחה. אך את כח העינוי, לעוֹמת זאת, האדם מנסה להכחיש ולהסתיר. ואם כבר יש איזה שהוא קושי בחיים, הוא מקבל את זה בעל כרחו, ולא מתוך הסכמה ורצון לעינוי.

ראשית, על האדם להכיר ולדעת שיש לו את שני הכוחות הללו. כלומר, כמו שיש כח בנפש להתענג, יש כח בנפש להתענות. לא להתכחש או לנסות לדחות את כח העינוי שבנפש, אלא להכיר בו ולדעת שהוא כח כשאר כוחות הנפש הנצרכים.

משום שאם האדם מקבל רק את כח התענוג מתוך רצון, ואילו את כח העינוי הוא מקבל רק בעל כרחו, כח התענוג שנפש יגרור אותו אחריו ללא הרף, ולא יהיה שום כח שיוכל להתנגד ולעצור את התאוה לתענוגים.

לאחר שהובן הצורך בבניית כח העינוי שבנפש, צריך לבנות אותו בפועל. כמובן שצריך ששני הכוחות יהיו בנויים ומאוזנים, ולא לבנות מהלך עבודה שמגביר כח אחד על רעהו. אך מכיון שרוב ככל בני האדם אינם צריכים לבנות את כח התענוג שבנפש (אלא רק לאזן אותו), נתמקד במסגרת זו בבניית כח העינוי שבנפש.

בניית כח העינוי שבנפש נעשית ע"כ שהאדם מקבל את העינוי באהבה ושמחה. ראשית, אפשר להשתמש במקרים שבין כך ובין כך יש צורך להתענות בהם.

לדוגמא, כל בר דעת מבין שבשביל לזכות בתורה, צריך לעמול עליה. עמל התורה אינו רק אמצעי על מנת לזכות בתורה, אלא יש עניין בעצם העמל. וכך מפרש רש"י את הפסוק "אם בחקתי תלכו" (ויקרא כו,ג) - שתהיו עמלים בתורה.

דוגמא נוספת, בחלק מהמחזורים של יום הכיפורים מודפס בנוסח הנאמר בכניסת היום הקדוש: "הריני מקבל עלי בשמחה לצום ביום הכיפורים". כלומר, יש עניין להתענות ביום הכיפורים בשמחה.

אז אפשר להשתמש ב"הזדמנויות" הללו, לעמול בתורה בשמחה ולהתענות ביוה"כ בשמחה, על מנת לבנות את כח העינוי שבנפש.

מלבד זאת, צריך לעשות פעולות יזומות של עינוי, מתוך הכרה וברירות שפעולות אלו נעשות על מנת לבנות את כח העינוי שבנפש. ובפרט בדברים שהאדם מרגיש שכח התענוג בהם חזק מאוד.

למשל, אדם שנגרר אחר תענוג השהייה במים חמים, שיכנס מדי פעם לכמה דקות למים קרים, במטרה להרגיל את עצמו לא לברוח מהעינוי אלא לקבל אותו ולסבול אותו מרצון ובחירה. וכמוכן שכל אחד צריך לעשות את הדברים שמתאימים לו, לפי יכולות הגוף והנפש שלו, בצעדים קטנים, באיטיות ובהדרגתיות.

וכאן המקום לבאר עומק נוסף בכוחות הנפש של האדם.

כוחות התענוג והעינוי הינם למעשה כוחות ההתפשטות והצמצום - שני הכוחות השורשיים של כל הבריאה כולה. כח התענוג וההתפשטות הוא מיסוד המים, וכח העינוי והצמצום הוא מיסוד האש. וכאשר האדם בונה ומאזן את כוחות התענוג והעינוי באופן הנכון ומתוך מודעות, הוא מאזן את יסוד המים ויסוד האש בשורשם, והתיקונים שנעשים הם הרבה יותר שורשיים והיקפיים, ואז הוא זוכה לתענוג האמיתי, בבחינת "וקראת לשבת עונג".

ובאחרונים (מנ"ח מצוה נ"א, אמרי בינה ועוד) יש נידון האם מהני שליחות לתפיסה, או לא מהני שליחות לתפיסה, והדבר סובב סביב הנידון של תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים, ובדברי המנ"ח מתבאר שיש חי לוק בין ממון דמהני שליחות לתפיסה, ובין קנס דלא מהני שליחות לתפיסה. וסברת החילוק בזה ברורה, שהרי בממון עצם החוב קיים גם קודם לכן, והתפיסה איננה מחדשת דבר בגוף החוב, אלא רק מוציא את החוב מן הכח אל הפועל, לכן אין זה בגדר תופס במקום שחב לאחרים. ומשא"כ בקנס, קודם שנעשית התפיסה אין עדיין חוב מוחלט, וא"כ התפיסה גופא היא שמחדשת את החוב, ומכיון שכך, לא מהני שליחות לתפיסה, שהרי זה בגדר תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים, זהו תמצית דברי המנ"ח במצוה נ"א.

לפי"ז יש מקום לבוא ולומר גדר רביעי בדין שליחות תייהו קא עבדינן, שאין זה שליחות של הדיינים הסמוכים, ולא שליחות של בני א"י, ולא שליחות של הנשיא שבא"י. אלא יש לומר שהדיינים עושים את שליחותם של הבעלי דינים עצמם, וטעם הדבר שיש כאן שליחות של הבעלי דינים, שהרי ניחא להו לכולי עלמא, שתהיה שליחות זו, כדי שעל ידי זה יוכלו הדיינים לדון בבבל, וזו תקנה טובה על מנת שיוכל העולם להתקיים.

ועיקר הדבר דהיכא דניחא להו לבעלי דינים יכולים הדיינים לדון, מצינו להדיא בדברי הראשונים, דה"מאירי כותב להדיא שאם הבעלי דינים קיבלו עליהו את הדיינים שבבבל מותר להם לדון, ע"ש. וא"כ שפיר יש מקום להוסיף ולומר, דעיקר היסוד של שליחותיהו קא עבדינן, בנוי על יסוד דבר זה, דהוי שליחות של כל הבעלי דינים, דודאי ניחא להו לעשותם שלוחים לדון בשביל שיהיה קיום לעולם ולא יחרב.

ומאחר שבאופן כללי ניחא להו לבעלי דינים בתקנה זו, ממילא גם אם במקרה מסוים לא ניחא ליה לזה שיכול לבא לידי הפסד שיהיו הדיינים הללו שלוחים שלו לדון, מ"מ כיון שלכלל העולם ניחא להו הדבר יש כבר כח של שליחות של הבעלי דינים שמכוחם יכוֹלים הדיינים שבבבל לדון. ואחרי שיש להם כח לדון, כדון "שופטים", אחר כך גם יהיה להם כח של "שוטרים" לכוף על קיום הפסק שלהם, ויוכלו להוציא גם ממון, שהרי לאחר שכבר חל חוב ממון גמור אין חסרון של תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים וכדברי המנ"ח. אבל בקנס דנוקט המנ"ח דלא מהני תפיסה דהוי בגדר תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים א"כ גם הדיינים לא יכולים לדון ולכוף את קיום הפסק, וא"כ י"ל שזה עומק הדין שאין דנין דיני קנסות בבבל, דלגבי קנס לא שייך עיקר היסוד של שליחותיהו קא עבדינן, לפי הגדרה מחודשת זו. ונמצא לפי"ז דבר חדש, דמהזמן שבטל הסמוכים בא"י, מה שבי"ד יכולים לדון, ההגדרה היא, מיסוד הדין של תפיסה.

מח מול לב

הדברים שיאמרו כאן הם יסודיים מאוד: אנשי השכל המהיר הפקחים והחריפים, זה שיש להם שכל מהיר פקח וחריף, על דרך כלל זו מתנה מבורא עולם, הם נולדו עם שכל מוצלח במיוחד, בלי שעבדו להשיג זאת. ישנם יחידים שעל ידי עמל התורה לשמה זכו שנפתחו להם מעיינות החכמה ושכלם הפך צורה לגמרי, אבל רוב האנשים - כפי שהם נולדו כך הם נשארים, או ששכלם מתחדד מעט.

מי שאין לו הרבה חכמה, אינו נוטה להשתמש עם השכל, כי מרגיש שזה לא הוא. כשהוא מתחיל ללמוד מסכת בדף ב' ורואה שהיא מסתיימת בדף קי"ז, הוא כבר חש חלישות הדעת. באופן טבעי הלימוד קשה לו, ואם הוא ניגש ללמוד תוספות עם עוד כמה מפרשים - הוא מרגיש שכבר אינו מסוגל יותר.

כמובן שישנם גם אנשים שאף שאינם כל כך בעלי שכל, אבל הכרתם הברורה שתכלית החיים היא לימוד התורה, מביאה אותם לשבת וללמוד על אף הקושי הגדול.

אבל ישנם אנשים שלומדים תורה מסיבה מאד פשוטה: יש להם שכל חזק, הם חריפים ופקחים, והם פשוט נהנים באופן טבעי מהחריפות והפקחות שבתורה. לדידם, גם אם לא היתה מצות תלמוד-תורה הם היו לומדים, פשוט כי זה מעניין, דבר עמוק וחריף.

אם כן, אנשי השכל באופן טבעי נוטים להשתמש עם שכלם, **איש איש כפי נטיית שכלו**. אם לא זכו לישב באוהלה של תורה, יש שישקיעו את כח עיונם בתכונה והנדסה, יש במלאכות, ויש שישקיעו במחקר הבריאה, כמו שאנחנו רואים אצל כל אלו הלומדים באוניברסיטאות, שהכשרון הגדול שלהם לא נותב לתורה הקדושה אלא למקום אחר.

חלקם עושים זאת בודאי רק לצורך פרנסה או לצורך כבוד, אבל יש מביניהם שעושים זאת מחמת שהם פשוט נהנים מעצם המחקר. הם מוכשרים, והם נהנים מחכמה.

מי שזכה כבר, והוא מבין שהחיים אינם בחוץ אלא בפנים, בתוך עולמה של תורה, ויש לו שכל מהיר ופיקח - הוא משתמש בשכלו ללימוד התורה הקדושה.

התורה הקדושה מורכבת מחלקים רבים. באופן כללי יודעים אנו שיש פרד"ס - פשט, רמז, דרש וסוד. אותם אלו שמעיינים בשכלם, היכן הם משקיעים?

רוב אנשי השכל הבהיר והפיקח, בחלק הסוד הם לא נמצאים, הם לא מוצאים שם כלום. הסוד הוא ספר חתום, נעלם עד מאד. כתובות שם מילים שבמקרה הטוב האדם מבין אותן כמילים, אבל מי שאינו בר השגה - לא יוכל להבין בהם משמעות יותר עמוקה. כך גם ברמז ובדרש.

אנשים אלו מוצאים את עצמם בדרך כלל בפשט. יש מי שמוצא את עצמו בחלק 'אורח חיים', אבל בדרך כלל השכל היותר דק נוטה ללמוד 'חושן משפט', כמו שאמרו חז"ל: "הרוצה שיחכים - יעסוק בדיני ממונות" (בבא בתרא קעה ע"ב). לכן, רבים מבעלי השכל הבהיר החריף והפקח מגיעים להיות דיינים, וגם אלו שאינם דיינים בפועל, על דרך כלל הם לומדים חושן משפט, כי שם בא לידי ביטוי שכלם החריף. ההבחנות המאד דקות שקיימות בגמרא, בעיקר בסוגיות אלו, מושכים את השכל.

ודאי שזו מעלה גדולה שאדם מקדיש את שכלו ללימוד התורה הקדושה, אבל כאמור ישנם ארבעה חלקים: פשט, רמז, דרוש וסוד, ומי שמתעסק רק בפשט ובמבט פשטני - חסרה לו הבנה מעמיקה.

נתבונן מעט מהו ההבדל היסודי בין הסוד לפשט.

ידוע שלאדם יש שני שורשים כלליים: מח ולב. אלו הם שני המלכים שבאדם.

אצל אנשי השכל המהיר, החריפים והפקחים, העיקר הוא השכל. על ידו ניתן להבין את הפשט, כי זהו דבר מושכל, מוגדר. אבל הבנת הסוד, בדרך כלל אינה עוברת דרך השכל. היא מגיעה ממקום לגמרי אחר - מהלב.

ובאמת יהיו שיתמיהו מה הקשר בין סוד ללב? הרי לב זו הרגשה, כגון אהבה, יראה וכדו', ומהי השייכות בין הסוד ללב?

יתירה מכך, הרי לב יכול להיות לכאורה גם לאדם פשוט שלא שנה ולא קרא, ויש לו רוח דקדושה של התלהבות, שמחה במצוות, צער באבלות על החורבן וכו', אבל מה זה קשור לתורת הסוד?

אבל באמת שלמה המלך כבר אמר: "ולבי ראה הרבה חכמה" (קהלת א, טז). כששלמה המלך בא להגדיר מהו מקור חכמתו והשגתו, הוא לא תולה זאת בשכל המהיר בפקחות ובחריפות. יתכן שהוא גם היה כזה, אבל לא משם הוא שאב את חכמתו.

החכמה שהוא למד, היא כאותה חכמה שמצינו אצל בצלאל: "וכל איש חכם לב" (שמות לו, א) - חכמי הלב הם אלו שבאו לבנות את בית המקדש. אם היום היו באים לבנות בית מלכות, מן הסתם היו פונים לחברה של האדריכלים והמהנדסים הכי טובים שיש, ובונים.

אבל כשבאו לבנות את בית המקדש, חיפשו סוג לגמרי אחר של אנשים: "חכמי לב"! כמו שאומרים חז"ל שמהיכן הם ידעו לטוות ושאר המלאכות? היה זה אחד הגילויים שניתנו להם ברוח הקדש. כלומר, באמת הם לא ידעו, לא כולם היו בעלי אומנות. במצרים רובם עסקו בטיט, בחומר ובלבנים, ולא היתה להם התמחות במלאכות שנדרשו במשכן. מהיכן הם קיבלו את ההתמחות? ע"י הכוונה הטהורה שהיתה בלבם, שרתה עליהם רוח הקודש, ומשם קיבלו את החכמה.

אם כן, ישנה חכמה שמקורה במח האדם, וישנה חכמה שהיא חכמה של לב, חכמה של סוד.

תלמיד המגיד ממזריטש, תלמידו של הבעש"ט, כותב בספר 'יושר דברי אמת', שספרי הקבלה הנמצאים לפנינו הם אינם בגדר תורת הסוד, כי כשם שאדם היודע קרוא וכתוב יכול לקרוא מה שכתוב ואדם שאינו יודע קרוא וכתוב לא יכול לקרוא, ואין זה אומר שהדברים הם בגדר סוד - כך

בנין עולם ההרגשות בצורה תת-הכרתית

כידוע, החדרת הדברים באופן עקיף, משפיעה על הילדים בצורה תת-הכרתית, והיא חודרת עמוק לנפש הילד. ניתן להבחין בזה בדברים הנוגעים לתחום העשייה, כאשר הילדים רואים בבית את ההנהגות של ההורים, כיצד האבא עוזר לאמא, איך האמא מכינה לאבא וכו', הדברים החיוביים הללו משפיעים מאד בצורה עקיפה על הילדים.

ומעתה, אף בתחום הרגשי, ניתן ליצור אוירה ביתית סביב הנושא בצורה עקיפה. כלומר, כאשר ההורים משוחחים ביניהם, הם יכולים לשתף האחד את השני בחוויות וברגשות שעברו עליהם [כמובן שלא כל הדברים ראויים שישמעו על לאזני הילדים, אלא באותם רגשות שהם רואים כדבר חיובי שהילדים ישמעו]. וכך הילדים מפנימים שיש בביתם נידון בין ההורים במושג שנקרא רגש.

באופן טבעי, בדרך כלל הילד מסגל לעצמו את אותם הנהגות שהוא גדל עמם בבית, ולכן אם הוא יגדל אצל הורים שמבטאים את הרגשות ביניהם רק כאשר קורים דברים מאד קיצוניים, הן לשמחה והן ח"ו להיפך, הוא מפנים שהעו"לם הרגשי אינו תופס מקום בחיי היום יום כלל, ומשתמשים בו רק כאשר יש חתונה של אח או אחות או אחד הקרובים נפטר רח"ל, שאז הוא רואה את הוריו מתרגשים עד כדי דמעות, מעבר לכך - הוא לא יראה מאומה.

ילד שיראה את אביו לפעמים שמח מאד, או בוכה [כן, בוכה!] על דברים שהילד מסוגל לקבל אותם [כמובן שאין הכוונה שהילד צריך לראות את אביו בוכה על הבעיות האישיות שיש לו, שהרי זהו כבי הנובע מחולשה], הוא יבין שאף לאביו ולאמו יש נפש, והתועלת שתהיה לו מכך היא, שהוא יפנים שהתחום הרגשי הינו נושא לגיטימי לחלוטין.

עם זאת נדגיש שוב, שצריך לנקוט בזה במשנה זהירות, ולהקפיד שחשיפת הרגשות תהיה במינון וברמה הנכונים. ובודאי שהורה אשר יבסס את כל החיים שלו על תפיסה רגשית, עלול להגיע לתוצאות הרסניות, מכיון שהילדים יכולים להפוך לפגיעים ורגישים שא"ל לחיות לצידם. אולם מאידך, כאשר הדברים נעשים בצורה הנכונה, הילדים בונים את נפשם כפי שצריך, והריחוק מכך הוא גדול.

כמובן שלא נוכל לתת כאן מתכון ברור עד כמה יש לחשוף את עולם הרגשות, וזאת מכיון שהדברים משתנים לפי סוג הבית ורמת הילדים, וכפי שלא ניתן להסביר בצורה מדויקת כיצד להתנהג בכל מצב בשאר התחומים, אולם כל אדם צריך להכיר את עצמו ואת ילדיו, ולהתנהג בהתאם.

נשים לב, שבשלב זה עדיין איננו עוסקים ברגשות של הילדים עצמם, אלא דברינו נסובים אודות שלב קדום יותר, שהוא ההבעה של רגשות ההורים, אם ע"י דיבור בין ההורים עצמם בשפה רגשית, או ע"י שיתוף הילדים בחוויות הרגשיות, וכך באופן טבעי הילד יבחין שהתחום הרגשי הינו חלק מהמהלך הטבעי של החיים, ולא דבר שצריך להצניע אותו והוא נחשף רק לעיתים נדירות.

דוגמאות מעשיות של תיאור חוויות רגשיות

מכיון שנושא זה הוא חדש לרבים מאיתנו, נמנה לפנינו דוגמאות שונות של תיאור חוויות רגשיות בצורה נכונה ע"י ההורים.

הורה קורא ספר מסויים שגרם לו לרגשות שונים. כאשר הוא ישתף את בני הבית באמצעות תיאור תוכן הספר שגרם לו להתרגשות רבה והסיבה לכך, הרי שבכך הוא מפתח את עולם הרגשות של ילדיו. כמו כן, הורה יכול לספר לילדיו, שכאשר הוא רואה ילדים הולכים לדרכם ביום הראשון של הלימודים, הדבר מרגש אותו מאד. כמובן שניתן גם לשתף בחוויות כואבות, כגון: 'עב' רתי ברחוב וראיתי שאדם מסויים [כמובן בלי להזכיר את שמו] נכשל בדבר

נושאים בפרשה

המשך מעמוד 1

המדרגה שלמטה מן הבחירה, היא הנקראת "מלאך". זו אותה מדרגה שכבר אין בה לאדם בחירה, ובלשון אחר: כאשר עולה האדם במדרגתו מעולם העשייה לעולם היצירה, הרי שכלפי עולם העשייה כבר אין לו בחירה מחמת שהתעלה מעולם זה. הרי שכלפי העשייה אנחנו מגדירים אותו כמלאך, מחמת שאין לו בחירה בדבר, וכשם שלמלאך אין בחירה בעולם העשייה כי זה אינו עולמו, כך לאדם זה אין בחירה. אלא שאפשר שהעליה מן העשייה ליצירה היא שלימה, כדוגמת האבות (ב"ב יז), ואפשר שהעליה היא חלקית, ובחלק זה אין לו בחירה.

אם כן, גדר הדברים אם למלאכים יש או אין בחירה הוא, שכלפי עולם העשייה אין למלאכים בחירה כיון שהם אינם מעולם זה, משא"כ כלפי עולם היצירה, יש להם בחירה בעולמם. זולת כאשר הם יורדים לעשייה בלבוש של גוף דעשייה, אז יש להם בחירה מחמת לבושם. אלא שפעמים יורדים לעשייה עם לבוש דעשייה ופעמים בלא לבוש זה. [ודע, ששרפים מעולם הבריאה אין להם בחירה ביצירה אלא בבריאה, והבן לפי"ז את מהות הבחירה].

עתה נשוב לענייננו.

"וישלח יעקב מלאכים - מלאכים ממש", הרי שהשליחות נמצאת בעולם העשייה. יעקב נמצא בעולם העשייה וגם עשו נמצא בעולם העשייה, וביניהם ישנה קטטה - "וישטום עשו את יעקב" (כז, מא). אולם מכיון שיעקב אבינו רצה לגלות את הנקודה שלמעלה מן הקטטה, למעלה מן המריבה, ולכן הוא שולח לעשו מלאכים כדי לגלות את נקודת האחוה, נקודת האחדות, ולא את נקודת הפירוד.

הבחירה היא נקודת הפירוד, ויש בה שני צדדים: "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע... ובחרת בחיים". הנקודה שאין בה בחירה היא נקודת האחדות. שם אין שני צדדים. נמצא, שכאשר בא יעקב לגלות את האחדות בינו לבין עשו, הוא בעצם בא לגלות את הבחינה שאין בה בחירה וממילא אין בה שני צדדים, ולכן לא שייכת שם השתלשלות של שני צדדים - יעקב ועשו - אלא צד אחד בלבד שהוא למעלה מן הבחירה, וזוהי גופא האחדות של יעקב ועשו. ולכך הוא שולח מלאכים, שאצלם בעולם העשייה אין בחירה, אין שני צדדים, ועי"כ יאיר אור האחדות בין עשו ליעקב בעולם העשייה.

תת שרש 'אבד' - המשך השבוע נדון על נקודת: שורש האבדה

שורש כל האבדות כולם, הוא מה שנאמר באמר בספר דברים (תחילת פר' כי תבא - פ"ה): "ארמי **אבד** אבי". כאן כתובה הגדרת האבדה. אין אבדה אלא אבדת האב.

ובדיוק רב נכתבה הגדרה זו לגבי יעקב אבינו. שהרי, כמו שהוזכר לעיל, על יעקב נאמר: "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". כלומר, אצל יעקב מתגלה באופן מוחלט כח האבהות.

הרי מאברהם יצא ישמעאל. עליו נאמר "גרש את בן האמה הזאת כי לא יירש עם בני עם יצחק". יש כאן צד מסויים שישמעאל לא קורא אבא לאברהם, שהרי הוא גורש מן הבית. לא נשאר לאברהם ביחס לישמעאל אלא בחינת "אב המון גוים נתתיך". גם מיצחק יצא עשו שנעשה ישראל מומר. נמצא שגם האבהות שבו, איננה אבהות גמורה. על אלו נאמר "כי ביצחק יקרא לך זרע - ולא כל יצחק", כידוע.

רק ליעקב יש שם תואר אב גמור, שכל בניו נקראים בניו גמורים. ובדיוק על זה נאמר ארמי **אבד אבי**, לבן ביקש לעקור את הכל. הוא מנסה לאבד דוקא את יעקב אבינו שבו עיקר שם תואר אב.¹

הדבר מתראה עוד במה שהמקום שממנו האב נעשה אב, הוא מקום מובהק **לאבדה**. היא מתגלית בו בכמה בחינות: ראשית, עצם ירידת הנשמה לעולם נקראת אבדה, מפני שבמקורה, הינה קשורה לעליונים, וביחס לכך, ירידתה לעולם מהווה אבדה.

בהגדרה יותר חדה, מבואר באר"ז², שירידת הנשמה לעולם פעם שניה, בג' לגול, נקראת אבדה,³ כי היא ירידה מיותרת שלא היתה נצרכת לולא החטא.³

ועומק הדברים מתבאר במה שכבר הזכרנו, שההפרדה בין האב לבן ביחוד נקראת **אבדה** [אב-אבד].

הגלגול נקרא אבדה, מפני שהוא פירוד הענף משורשו. הגלגול הראשון, שהוא השורש, נקרא אב, והשני [הענף] נקרא בנו. ובירידתו לעולם הוא נפרד משורשו ו**אובד את אביו**.

בנוסף, ישנה עוד בחינת אבדה במקום המילה והיא בחינת הקלקול הנקרא פגם שז"ל. הוא מה שנאבד מהאדם.

הגמ' (בבמות קה): מספרת: אדהכי אתא רבי למתיבתא. אינה דהו קלילי

1 הגמ' (שבת 109): אומר: "לא בסבי (אברהם אבינו) טעמא, ולא בדרדקי (יעקב אבינו) נעצה", אלא ביצחק אבינו, ע"ש. זהו שנאמר בסוף ספר דברים (ל"ב כ"ח): "כי גוי אבד עצות המה". פי, כשחל ביעקב אבינו, הנקרא אב, בחינת אבד עצות, יש כאן איבוד של אבהות. כי, כח ההולדה הנמצא בבחינת הברית קודש [הנקרא כל] שורשו בכליות, שעליהן נאמר כליות יעוצות כידוע. אבדת העצה הינה, א"כ, אבדת האבהות. ואז, יעקב אבינו נקרא דרדקי שאין בו נעצה.

2 האר"י ז"ל מבאר שלפעמים, נשמה אחת הצריכה תיקון, במקום להיוולד בגוף, היא מתעברת ומתעלמת בנשמה אחרת שירדה כבר לעולם הזה ושוכנת בגוף. וע"ז נאמר "והתעלמתי", הוא סוד העיבור. והוא מוסיף, שמי שמוצא אבדה ומתעלם ממנה, ואינו מקיים מצות השבת אבידה, נענש ב"והתעלמתי", דהיינו שכשנשמתו תהיה אובדת, ותצטרך להתעבר בנשמה אחרת, הקב"ה יעלים עיניו ממנה. עפ"י י"פ את מה שאמרו: "פעמים שאתה מתעלם, זקן ואינה לפי כבודי". כלומר, זה מי שיש לו כח לעבר נשמות אחרות ולתקנם יחד עמו.

3 נמצא, לפי"ז, שהשורש שלנו [כגלגולים], הוא חטאינו בגלגולים קודמים. לכן, ביידי, אנחנו מתוודים על חטא אבותינו באמרנו "אבל חטאנו אנחנו ואבותינו". כי אע"פ דכתיב "לא ימותו אבות על בנים ובנים לא ימותו על אבות", מבארים רבותינו שכאן: אנחנו - הכוונה על גלגולנו זה, ואבותינו - הכוונה על השורש שלנו, דהיינו הגלגול הקודם. כי השורש נקרא אב, ולכן הגלגול הקודם נקרא אבותינו.

יתיבו בדוכתייהו, רבי ישמעאל ברבי יוסי, אגב יוקריה הוה מפסע ואזיל. אמר ליה אבדן: מי הוא זה שמפסע על ראשי עם קדוש? - אמר ליה אני ישמעאל בר' יוסי שבאתי ללמוד תורה מרבי. - אמר ליה וכי אתה הגון ללמוד תורה מרבי? - אמר ליה וכי משה היה הגון ללמוד תורה מפני הגבורה? - אמר ליה וכי משה אתה? - אמר ליה וכי רבך אלקים הוא?

אמר רב יוסף שקליה רבי למטרפסיה (רש"י: לגמולו, על ששמע לא מיחה), דקאמר ליה רבך ולא רבי. אדהכי אתיא יבמה לקמיה דרבי, אמר ליה רבי לאבדן פוק בדקה.

לבתר דנפק, אמר ליה ר' ישמעאל כך אמר אבא, איש כתוב בפרשה, אבל אשה בין גדולה בין קטנה. אמר ליה תא לא צריכת, כבר הורה זקן.

קמפסע אבדן ואתי, אמר ליה רבי ישמעאל בר' יוסי, מי שצ" ריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם קדוש, מי שאין צריך לו עם קדוש היאך יפסע על ראשי עם קדוש? אמר ליה רבי לאבדן קום בדוכתיך.

תנא באותה שעה נצטרע אבדן, וטבעו שני בניו ומאנו שתי כלותיו. אמר רב נחמן בר יצחק, בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא. עכ"ל הגמ'.

הרשעים מצד הקלקול, הם בבחינת אבדון. עליהם נאמר גיהנם כלה והם אינם כלים. כנגד זה אמר רב נחמן בר יצחק, בריך רחמנא דכספיה לאבדן **בהאי עלמא**. כלומר ולא עגשו בעונשן של רשעים.

שמו של אבדן מורה על כך, כי הוא בא לתקן את האבדה. במקום מה שנאמר ברשעים ואחריתו עדי **אבד**, בו מתגלה האבדה במיתוק, שאינה חלה בשורש, אלא **בהאי עלמא**.

ואכן, בכמה בחינות בענשו נמצאת האבדה. ראשית, "באותה שעה נצטרע אבדן". כידוע, מצורע הוא אחד מארבעה ח"י שובים כמות. וכן כתוב על מרים שנצטרעה "אל נא תהי כמות". וכבר נתבאר שהמת הוא בבחינת **אבד** (אב-אבד). וכן: "וטבעו שני בניו", בבחינת "ארד אל בני **אבד** שאולה". בניו אבדו לו. ועוד, "ומיאנו שתי כלותיו", בכך נפסקה ההמש" כיות בזרעו של אבדן, שגם זו אבדה.

וכ"ז, מכח מה שנאמר לו "מי שאין צריך לו עם קדוש". הרי אמרו חז"ל: "כל המלמד את בן חבירו תורה, כאילו ילדו". נמצא רבי בבחינת אב ואבדן בבחינת בן. א"כ, כשאין רבו צריך לו, האב והבן נפרדים. זה בדיוק מה שקרה לאבדן בפר' על, שנפרדו בניו ממנו.

בעומק, אבדן איבד את האבהות שהיתה מתקיימת ביחס שבניו לרבי. והרי, האבהות גורמת את ה"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", דהיינו כח ההמשכה של האב. אבל מי שאין רבו צריך לו, יש כאן הפסקה של אותה אבהות, וכתוצאה מכך אובדת בחינת ההמשכה.

עוד נטען כנגדו: "היאך יפסע על ראשי עם קדוש". הקטרוג בפסיעה [הנעשית ברגלים] על גבי הראשים, הביא לניטוק הרגלים מהראש. הרי אמרו חז"ל: "ברא כרעא דאבוה". כלו-מר, מציאותו של הבן מושרשת בכח ההולדה הנמצא בין רגליו של האב. כדברי רבותינו, כח הרגלים של האב, הופך לראשו של הבן. זהו מקום החיבור שבין האב לבן. ולכן הקטרוג נגד חיבור זה הביא לביטולו, וכתוצאה נתקלקלה אבהותו של אבדן וכנ"ל.

חינוך ילדים

(המשך מעמוד 5)

מסויים, וזה מאד כאב לי בנפשי.

כפי שניתן להבחין, ע"מ לפתח את עולם הרגשות אין צורך בסיפורים ארוכים ומרגשים, אלא הדבר יכול לבוא לידי ביטוי אף במשפטים קצרצרים וסתמיים שמתארים רגשות, וכל אדם שיתבונן מעט, יבחין שקיים מסביבו עולם רחב עם חוויות רבות שהוא יכול לשתף בהם את ילדיו, דבר שיכול להביא תועלת עצומה לבנין הרגשות שלהם.

בנין עולם הרגשות - תנאי מוקדם לחינוך הילדים

נסכם את החלק העוסק בחשיבות בנין עולם הרגשות של הילד, ולאחר מכן נרחיב את הדברים.

הורה שחפץ לחנך את ילדיו כראוי, עליו לעשות זאת בשלוש (שה שלבים: א) בתחילה יש צורך לבנות את עולם הרגשות של הילדים. ב) בשלב שני יש לבנות קשר רגשי בין ההורים לילדים. ג) רק לאחר שהתמלאו שני השלבים הראשונים, נוכל להתחיל בשלב השלישי, שהוא חינוך הילדים - הלכה למעשה. הורה שינסה לגשת ישירות ולהתחיל בשלב השלישי, הרי שהוא יבזבז את זמנו לריק, וסופו שינחל כשלון חרוץ!

נחדד את הדברים. ראשית, צריך שיהיה ברור לכל הורה שילדים בביתו יש גוף ויש נפש [וכשם שעליו לדאוג לגוף שיהיה לו אוכל, ביגוד וכו', לא פחות מכך [ואולי אף יותר!] עליו לדאוג לנפש של ילדיו, והוא חייב להעמיד זאת כיעד ברור ומוגדר.

כאשר ילד קם בבוקר, האמא אינה שואלת אותו האם הוא רעב ומעוניין לקבל כמה פרוסות לת"ת, אלא ברור לה שבאופן טבעי הילד יהיה רעב בהפסקת עשר, ועליה להכין לו את ארוחתו. במקביל, אף השקעה נכונה בבנין עולם ההרגשות של הילדים, אינה במטרה לפתור בעיות רגשיות שהתעוררו כבר, אלא יש להתייחס לכך כפי שמתייחסים למזון חומרי לגוף. וכשם שדואגים להאכיל את הילד בצורה בריאה אף אם אין סימנים של מחלה או חוסר ויטמינים, כך יש להזין את עולם ההרגשות אף אם לא מבחינים בצורך חיצוני כבעיות רגשיות [אכן, ודאי שבמקרה הצורך, כאשר יש ליקויים - יש לטפל בכך כנצרך, וכפי שיש צורך לטפל בילד שחסר לו ויטמינים וכדו', אולם מלכתחילה אין זו הדרך האידיאלית].

כאשר אין מודעות נכונה לכך, הרי שהעיסוק בעולם ההרגשות בא לידי ביטוי רק כאשר נראה להורים שמתעוררות בעיות בתחום זה, כגון אם הילד או הילדה חוזרים עצובים מהת"ת או מבית הספר, אולם כפי שצויין, עולם ההרגשות אינו נבנה על בעיות בלבד, אלא הוא צריך להיות בנין של 'לכתחילה', ולעסוק בו באופן קבוע ותמידי.

[מתוך "דע את ילדיך" פרקים א-ב]

בדיוק כשאנשים פותחים ספר קבלה ואינם מבינים מה שכתוב בו, אין זה משום שאינם מבינים סוד, אלא כי אינם מבינים את השפה. זו שפה אחרת.

אדם שיודע לשון הקודש ואינו יודע ארמית, הסיבה שאינו יכול ללמוד זוהר אינה משום שהוא לא מבין סוד, אלא הוא פשוט אינו מבין את השפה. גם גמרא הוא לא מבין כי היא כתובה בארמית. אי ידיעת השפה - אינה מגדירה את הדברים כסוד.

אדם שאינו יודע צרפתית כי לא למד שפה זו, האם זה נקרא סוד? אם הוא לא יודע צרפתית, שיסע לצרפת או שיחפש מישהו כאן בארץ שילמדו צרפתית, אך ודאי שא"א להגדיר זאת כסוד.

מהו כן הסוד?

לשון הזהר הקדוש: "כל חד לפום מה דמשער בליביה". הסוד הוא לא ענין של ידע, שהאחד קורא ויודע ואחרים לא קראו אז הם לא יודעים. הסוד זו תפיסה פנימית שהאדם תופס, וכפי שיבואר.

ניתן דוגמא: ישנו אדם שיש לו חוש ריח מפותח, או חוש ראייה מפותח. אדם אחר שאין לו את אותו חוש, עבורו חוש ריח דק יותר הוא סוד, אי אפשר להסביר לו אותו.

סוד הוא דבר שמצד עצם מציאותו לא ניתן להסביר אותו לחבירו. כמו שכתוב בספרים (מזבא במכתב מאליהו ח"ג עמ' 290), שסוד - אפילו שיכתבוהו שחור על גבי לבן ויפרסמוהו בכל העולם כולו - הוא ישאר בגדר סוד מוחלט.

סוד של בני אדם, אם כותבים אותו על גבי נייר ויצא לרבים - הסוד שוב אינו קיים. סוד מדיני, ברגע שהוא הודלף ברבים - הוא כבר לא סוד. לעומת זאת הסוד של התורה הקדושה הוא סוד אחר, סוד של תפיסה פנימית איך שהאדם תופס את הדברים מתוכו.

כאשר האדם מבין שהתפיסה מתוכו היא הבחינה של פנימיות סוד הקבלה, עליו להבין שאין זה רק בענין הקבלה. לדוגמא, גדרה של האהבה. האם אדם יכול להסביר לשני מהי אהבה? אהבה היא בעצם דבר שהוא סוד, דבר שלא ניתן להסביר ולהגדיר. סוד הוא דבר שנמצא בתוך האדם, ואיננו יכול להעביר אותו לאף אחד, זוהי תפיסת נפשו.

אם אדם אוהב דבר מסויים - הוא יכול לומר שהוא אוהב, אבל לתת לשני את אותה אהבה הוא איננו יכול. הוא יכול לשכנע אותו, להסביר לו, לנסות אפילו להלהיב אותו, אבל לתת לו את אותה אהבה אי אפשר! אחרת, צדיקי הדור היו נותנים את אהבת ה' שיש להם לכולם במתנה, אבל כאמור, זהו דבר שאי אפשר לתת אותו לאחרים!

[בלבבי משכן אבנה על מסילת ישרים פרק א]

Mazal Tov

to our esteemed friend

Mikey Ashkenazi

on the occasion of his engagement

Kollel Mishkan l'Hashem v' Toraso
under the auspices of Bilvavi Mishkan Evneh,
and the Rosh Kollel, Shlit"א, talmidim and family

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לידידנו הנכבד, איש זהב, אציל המידות, יקר הרוח,
אוהב תורה והוגיה, נדיב הלב, אהוב למעלה ונחמד למטה,

ה"ה **מיכאל אמיר אשכנזי** ה"ו

לרגל שמחת אירוסיו בשעה טובה ומוצלחת ברכתנו צרופה:
יזכה לבנות בית נאמן בישראל, בית של השראת השכינה,
אהבה, אחוה, שלום ורעות, מתוך המון נחת, בריאות, פרנסה וכל טוב.
אמן, כן יהי רצון.

מאחלים:

כולל "משכן לה' ולתורתו" שע"י "בלבבי משכן אבנה",
ראש הכולל שליט"א, האברכים ה"ו, והמשפחה

Mazal Tov

to our esteemed friend

Yitzhak Ashkenazi

on the occasion of his son's engagement

Kollel Mishkan l'Hashem v' Toraso
under the auspices of Bilvavi Mishkan Evneh,
and the Rosh Kollel, Shlit"א, talmidim and family

ברוך שהשמחה במעונו

ה"ה רחים ומוקיר רבנן - מקים עולה של תורה,
איהו גופיה צורבא מרבנן - הוגה בה כחשיכה כאורה,

הרב **יצחק אשכנזי** שליט"א

לרגל שמחת האירוסין של בנו בשטו"מ
יה"ר שזכות התורה הקדושה ילווהו תמיד, אך שמחות טוב וחסד
ירדפהו כל ימי חייו, בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, אורך
ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, וימלא ה' כל משאלו לבו לטובה, אכ"ר.

מאחלים:

כולל "משכן לה' ולתורתו" שע"י "בלבבי משכן אבנה"
ראש הכולל שליט"א, האברכים ה"ו והמשפחה

שאלות ותשובות

שאלה:

קראתי את ספרי הרב "בלבבי" על כל 9 חלקיו, שמעתי את ההרצאות
על היחידה בנפש
ורציתי לדעת איזה חלק מהעבודה הפנימית הזו מותר לעשות במקו-
מות המטונפים, מה החילוק בשורש של מה מותר ומה אסור? ואיזה
עבודה פנימית יש במקומות האלה שהם מקום של טומאה שאסור
להרהר אפילו בדברי תורה. לצערי לא הצלחתי למצוא לזה התייחסות
ברורה בהלכה.

תשובה:

- מותר לחשוב באמונה בקיום הא"ס ב"ה - לפי חלק מן שיטות הפוסקים.
- מותר לחשוב על ענין המדות - כן כתב בנפש החיים שער ד'.
- אמונה מחשבה פשוטה שהיא שורש הכל אינה בגדר 'חכמה' שאסורה.
- מידות - למטה ממדרגת חכמה ולפיכך גם מותר.

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בכתובת: rav@bilvavi.net ויועברו אל הרב. התשובות יבואו אי"ה על גבי גליון זה.

להצטרף לרשימת העלון מדי שבוע אונליין « | להצטרף לרשימת העלון מדי שבוע ע"י אימייל subscribe@bilvavi.net

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.395.2440 | UK 208.1917000

לעורך ובכל ענייני העלון: parsha@bilvavi.net | לשיעורי שמע, ווידאו וכתובים: www.bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברומוביץ 03.578.2270 | להזמין עולמי אונליין: www.moshebooks.com